

UKA2016/103

Michael Rosing

15 November 2016

Nunatsinni uumasut allallu killilimmik piniagaasut piniartortavut suleqatigalugit takornarissanut akuersissutilimmik piniaqateqarsinnaanngornissaat anguniarlugu apeqquyteqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortaq Iddimanggiu Bianco, Inuit Ataqtigiit)

Nunami maani piniarnermut inatsisip tunuatungaaniittut eqqarsaatit paasisinnaanngisaannarnikuakka. Allaanngilaq Kalaallit Nunaanni piniarnerup suunera iluamik eqqarsaatigineqarsimangitsoq. Taamaattumik periarfissaq manna iluatsillugu saqqummiutissavakaa Demokraatini piniarnermut inatsit qanoq isumaqarfigneriipput, tassunga ilanngullugu tammaviuttussarsiorluni piniartarneq.

Piniarneq kulturitta ilangilluinnarpaa. Imaassinnaavoq piniagassat pisariasartakkagut inuussutigisinnaajunnaarsimagigut. Kisianni septembarip qaammataani sapaatikkut Nuummi umiarsualiviliaraanni ingerlaannaq takuneqarsinnaavoq neqitortakkatta ilarujussua nammineq pinngortitamut aasariipput. Aamma taamaattuartaqarput. Taamaattumik Demokraatini isumaqarpugut piniarnermut inatsimmut atatillugu piumasaqaat siulleq tassaasariaqarpoq piniarnermi kultutip piujuartinnissaa. Tamatuma kinguneranik Kalaallit Nunaanni najugaqartut tamarmik piniarnermut peqataanissamut pisinnaatitaaffeqarnissaat qularnaarneqassaaq.

Alla peqataanik kissaatigisarput tassaavoq piniarnerup aningaasatigut iluanaarutitaqarnissaa. Kulturitsinnut akerliusinnaavoq kukkusumik iliuseqarutta. Piniariaatsitta tunngavigaa pisariaqartitatsinnik piniartarnerput aamma pisanik agguaqatigiittarneq, taaneqartarpoq pajoqattaarneq. Piniakkalli iluanaarutiginiarneqartussanngoraangata taava piniarnerup ilaa kulturitsinnut attuumassusilik, tassani avatangiisitsinni attaveqalersarnerput attavitsinnillu annertusaasarnerput neqinik pajuttortarneq aqputigalugu, naatsorsuutaajunnaarluni tammassaaq.

Alaskami taamaattussaannartut isigineqarpoq pisat neqaannik nioqquteqartannginnissaq. Arfviit pisarineqartut illoqarfimmiunut tunniunneqartarpoq. Taamaattuaannarnikuuvoq aamma taamaattuaannassaaq.

Eqqarsarlatsiaraanni taava inuutissarsiutigalugu piniartartut aningaasarsionertik ingerlatiinnarsinnaavaat taamatullu kalaallit naliginnaat pajuttortarneq ingerlatiinnarlugu. Tamanna ersarissumik takuneqarsinnaavoq tammaviuttussarsiorluni piniarnermi, tassani takornariat aallaaniariarlutik nunamut tikittarput aningaasarpaalunnillu akiliillutik aavaqataasarlutik, umimanniaqataasarlutik, aqisserniaqataasarlutik, ukalerniaqataasarlutik ilaalu ilanngullugit. Pisariaqanngilaq uumasut taaneqartut uniffigineqassasut. Candami nannunniarneq aningaasarsiutaallualaavittarpoq. Tammaviuttussarsiorlutik piniartartut piniarusullutik qanorsuaq akiliisinnaasarput. Tassani eqqorpoq oqassalluni uumasup amia tunineqartartoq suli uumasooq pisarineqanngikkaluartoq.

Kalaallit Nunaanni killormoorpugut. Nunatsinni uumasorpasuaqarpoq kalaallit naliginnaat piniarsinnaanngisaannik. Assersuutigalugu taasinnaavara nannunniarneq. Tamanna paasisinnaangilara, sooq nannunniartoqarsinnaassava aatsaat aningaasarsiutiginiaraanni. Aamma piniartut aningaasarsiorusuttut sooq aavarsinnaassappat uangut allat tamatta unereersugut. Tamatta tuttuutigaagut aamma tamatta uumasuutitsinnik pisaminnut akitsuummik tamatta karsitsinnut sunnguamilluunniit akiliineq ajorput.

Piniarnermut pisinnaatitaaffiit naapertuilluartut pilersissagutsigit peqataanillu piniarnermik inuutissarsiuteqartut aningaasarsionnissaat periarfississagutsigu, immaqqa ullumimit pitsaanerusumik. Taava piniartut piniagassanik piniartuunissaannut isumarput allanngortittariaqarparput. Takorluulaarsiuk piniagassat killilersukkat tunisaaqqusaanngitsuuppata qanoq issagaluarnersoq. Aamma takorluulaarsiuk Kalaallit Nunaanni kikkut tamarmik piniagassanik killilersukkanik piniarnissaminnut akuersissummik qinnuteqartartuuppata qanoq issagaluarnersoq. Qanoq pisoqassagluarpa?

Soorunami qularnaatsumik oqartoqarsinnaanngilaq taamaakkaluartorli ataaseq qularnaappoq. Qinnuteqartuuguma nannunniarnissannut akuersissummik imaluunniit qaqortamik

qilugarniarnissannut taava imaannaanngitsumik suliassaqalissaanga. Nuummut najugaqarfinnut ukiumut nannut marlussuit saaquttarput kisianni qaqutigorsuaq takusarpunga nannumik. Kisianni ilimanarneruvoq Kuummiuni, Tasiilami Qaanaamiluunniit nannunnissaq imaluunniit sumiiffimmi allami Nuummiit ungasissumi. Sumiiffinni taakkunani ilaqutaqanngilanga ilisimasakka naapertorlugit. Kisianni arlaanni inuuninni perngaammik nannunniarnissannut periarfissaqalissagaluaruma taava immaqa aningaasanik katereqqajarpunga aallarlungalu. Taamaallaat amingaatigilissavara ikiortissara piniartoq atortoqareerlunilu sakkoqareersoq aamma misilittagaqareersoq. Aamma piniartoq nannunnissatta imaluunniit qaqortamik qilalugarnissattta imaluunniit arlaannik akuersissummik peqarfigisamata pisarinissaata tungaanut suliassaqalissagaluarpoq.

Taamaasiornikkut piniarneq Kalaallit Nunaannut tamarmut iluaqutaalissaaq aamma inuutissarsiutigalugu piniartut pisaminnik iluanaaruteqartarnissaat ingerlajuassaaq peqataanillu uangut illoqarfinni annerni najugaqartut paasisimasaqarnerulissagaluarpugut sumiiffinni ungasissuni mikisuni inuunerup qanoq ittuuneranut.

Naatsumik oqaatigalugu Demokraatini isumaqarpugut tammaviuttussarsiorluni piniarneq aningaasarsiorlunissinnut ilaanagerusariaqaraluartoq. Nuna isertitaqarnerulissaaq. Aamma isertitat annersaat nunap ilaani pisariaqartitsiffiunerusuni isertinneqartalissagaluarput.

Taamatut oqaaseqarluta oqallinnermut pissanganartumut qujavugut.